

[Undervisningsministeren.]

gang blinker på det folkelige, kulturelle område, har jeg som minister været stillet overfor det problem, at jeg på en række områder, der hører videnskaben eller de mere specielle videnskabelige eller kulturelle områder til — nationalmuseet kan jeg nævne — har set i aviserne og hørt her i tinget fremført voldsomme krav om stigninger, krav, som jeg i visse tilfælde har måttet gå imod, skønt alle disse emner i høj grad interesserer mig. Skønt jeg så det formålstjenlige i at fremhjelpe videnskaben i Danmark, har jeg alligevel måttet gå imod visse af disse krav, fordi de ikke stod i et rimeligt forhold til den balance, der dog må være i tingene. Når vi nu står overfor at skulle yde en så beskeden bevilling som 1 mill. kr. til adjusteringen af hele dette vældige folkelige kulturelle område og samtidig husker, at det ærede medlems partifælle, det ærede medlem hr. Hvidberg gang på gang fra denne talerstol med voldsomhed har gjort gældende de meget øgede krav, der måtte stilles, mener jeg, at det vil være meget hensigtsmæssigt at få et overblik over, hvor der virkelig kunne tages et rimeligt hensyn til alle de sider af kulturen, som det nu engang må være statens pligt i lige høj grad at tage sig af.

Jeg tror, at jeg dermed har gjort de bemærkninger, det er rimeligt at gøre til denne udtalelse om, at vi bør begynde nedskæringen her, og dernæst vender jeg mig til den hovedindvending, som også det ærede medlem hr. Kristian Nygaard fremførte, idet han lod en betænkelighed komme til orde med hensyn til bestemmelserne i § 2 og § 3; væsentlig i § 2, om en fastsat frist for, hvornår der skulle være oprettet biblioteker rundt omkring i de sogne, der hidtil ikke ad frivillighedens vej har gjort dette skridt. Her vil jeg gerne sige, at jeg må fralægge mig enhver tendens i retning af, at jeg skulle have glæde af for mit vedkommende at skride til at tvinge kommuner i dette land. Man vil oven i købet se, når man sammenligner med det forslag, der oprindeligt var stillet fra Dansk Biblioteksforening, at jeg overfor den betænkelighed, der kom til orde i sognerådsforeningerne, er gået med til at ændre forslaget og i stedet for en 5-årig periode foreslår en 10-årig periode. Det er en ikke uvæsentlig udvidelse, som også det ærede medlem hr. Marius Buhl var inde på. Vi gennemførte den oprindelige lov i 1920. Vi kan nu overse tre 10 års perioder, så vil man altså dertil lægge en hel fjerde 10-års periode. Jeg har ligeledes ved udformningen af dispensationsreglen udtrykkelig

klargjort, at det ikke er hensigten med loven; at man vil tvinge en kommune, der har indrettet sig på fornuftig måde sammen med en nabokommune, eventuelt med en købstad, til at oprette et bibliotek, der måske kun ville betyde en udgift og en dårlig ordning.

Men det, som jeg synes bliver tilbage, og som de ærede medlemmer ikke rigtig gik ind på, er problemet vedrørende de små sogne — små i folketal, men eventuelt meget store af areal —, som hidtil ikke hverken ved en biblioteksforening eller ved et kommunalt bibliotek overhovedet har taget den opgave op at sørge for denne vigtige del af det kulturelle arbejde og oplysningsarbejdet. Her vil jeg gerne spørge de ærede medlemmer: Kan det siges at være tilfredsstillende, efter at der nu er gået 3 tiår siden 1920, at gå ind i det fjerde tiår, uden at der sker nogen ændring? (*Kristian Nygaard*: Fem tiår!). Fra 1920? Vi har tre dekader; ikke sandt, 1920—30, 1930—40, 1940—50, og så går vi ind i det fjerde tiår, synes jeg, det må blive, fra 1920. Jeg synes, det er helt galt at stille det sådan op, at vi dermed kommer ind på at indtage en politisk holdning overfor hinanden i spørgsmålet om at tvinge kommunerne.

Jeg vil gerne opkaste det spørgsmål: Kan vi være helt ufølsomme overfor, hvorledes mennesker vil være stillet i de områder af landet, hvor man vil kunne påvise, at der ingen som helst dækning er for biblioteksbehovet? Det ærede medlem hr. Kristian Nygaard var ligesom lidt inde på den del af ræsonnementet: Kan det være os lige gyldigt? Han holdt ikke rigtig af den obligatoriske vej, men han var dog inde på at tale om, at der kunne rejses krav. Jeg synes i og for sig, at man må sige, at specielt for ungdommen — for der er ikke tvivl om, at for grundlæggelsen af hele dens åndelige liv betyder biblioteksvæsenet mest — må det siges at være en ganske alvorlig brist at leve i et område, hvor der ingen sognebiblioteker findes, altså hverken et privat bibliotek eller et kommunalt bibliotek, hvor der altså ingen folkebiblioteker i lovens forstand findes. I sin tid har vi i dette land meget, meget tidligt gennemført undervisningspligt ud fra den betragtning, at det måtte siges for de unge at være en så alvorlig mangel, at de ikke i deres barndom havde fået lært læsningens og skriftens goder, at man simpelthen ikke ville tolerere det. Betragtningen må jo udelukkende have været vendt mod selve de unge, det drejede sig om, og man har ikke stillet noget spørgsmål, om hvorvidt staten eller kommunerne